

Lied voor de tegenstander

Maak een strijdlied over het Beleg van Leiden

Lesduur: 50 minuten | **Lesvorm:** zoek- en creatieve opdracht | **Werkwijze:** individueel of in tweetallen

Wat heb je nodig?

- computer met internet
- werkblad 1 en 2
- papier, pen
- *Het Sleutelgeheim* door Roland Mans (optioneel)

In de zestiende eeuw voerden Nederland en Spanje oorlog. Die oorlog heet de Opstand. Tijdens de Opstand werd de stad Leiden door de Spanjaarden aangevallen. Het lukte de Spanjaarden niet om de stad binnen te komen, daarom sloegen ze hun tenten op buiten de stadsmuren. De inwoners van Leiden konden de stad niet meer in of uit. Het duurde vier maanden voordat ze werden bevrijd door Willem van Oranje en de geuzen. De Leidenaren leden tijdens dit beleg enorme honger. Een spannend boek over deze gebeurtenis is *Het Sleutelgeheim* van Roland Mans. Jij zoekt uit wat er is gebeurd, en je maakt een strijdlied voor een van de partijen in deze oorlog: de Spanjaarden, de geuzen of de Leidenaren.

Opdrachten

- 1 Zoek op internet naar antwoorden op de vragen van werkblad 1.
Je kunt de volgende bronnen gebruiken:
  - [Haring, wittebrood en hutspot](#)
  - [Het ontzet van Leiden](#)
  - [De Leidse canon](#)
- 2 Lees de informatie over liedjes op werkblad 2.
- 3 Werk in tweetallen. Maak een strijdlied.
  - Kies een liedje uit waar je de tekst van kent. Een Nederlands liedje is het makkelijkst.
  - Verzin zelf een tekst. Het moet een strijdlied zijn, dat gezongen kan worden door de Spanjaarden, de Leidenaren of de geuzen tijdens het Beleg van Leiden.
  - Bedenk eerst wie het zingt. De Spanjaarden die niet naar binnen kunnen? De Leidenaren die niet naar buiten kunnen? De geuzen die het Spaanse leger verslaan door een overstroming te veroorzaken?
  - Schrijf steekwoorden op.
  - Maak in ieder geval één couplet voor het liedje. Probeer te rijmen, dan onthoud je het makkelijker.
  - Zing jullie lied voor de klas.

Werkblad 1

Vragen over het Beleg van Leiden

Zoek de antwoorden op de vragen. Gebruik de bronnen bij de les.

1 Wanneer was het (tweede) Beleg van Leiden?

---

2 Wat is een beleg?

---

3 Waarom werd Leiden belegerd?

---

4 Hoe was het beleg voor de inwoners?

---

5 Wie hebben Leiden bevrijd en hoe?

---

6 Wat hebben hutspot en haring en wittebrood met dit verhaal te maken?

Werkblad 1 Antwoorden

- 1 Van mei tot en met september 1574.
- 2 Bij een beleg valt een leger een stad aan, maar kan het niet naar binnen. Het leger sluit de stad af. Niemand kan meer naar binnen of naar buiten. Het voedsel in de stad raakt op. Het leger hoopt dat de stad zich na een tijd overgeeft.
- 3 Er was een opstand tegen de Spaanse koning. Leiden had zich aangesloten bij de tegenstanders van de koning.
- 4 De inwoners van Leiden leden erge honger, er stierven veel mensen.
- 5 De Prins van Oranje met de geuzen. Ze staken dijken door. Het water kwam zo hoog dat de Spanjaarden vluchtten.
- 6 Een jongetje vond een grote ketel hutspot (stampot van vlees, wortel, pastinaken en uien) in het verlaten kamp van de Spanjaarden. De hongerige Leidenaren aten dit op. De geuzen namen haring en witbrood mee naar de stad. Op de jaarlijkse herdenking van de bevrijding van Leiden wordt dit nog steeds gegeten.

Werkblad 2 Strijdlied

In een oorlog maken alle partijen liedjes, waarin ze laten horen dat zij de tegenstanders zullen verslaan, waarin de soldaten moed wordt ingezongen, waarin heldendaden worden bezongen en waarin de tegenstanders een beetje belachelijk worden gemaakt, zoals in *Hop Marjanneke* ('kale Fransen').

Luister naar *Hop Marjanneke* en lees de tekst op [YouTube](#).

Tijdens de Opstand kwamen de mensen in Nederland in opstand tegen de Spanjaarden. De katholieke Spaanse koning Filips II was heel streng tegen protestanten in de Nederlanden, die toen een deel van zijn koninkrijk waren. De Nederlanders pikten dat niet meer. Prins Willem van Oranje leidde de opstand. Een groep die hard vocht in de oorlog was de watergeuzen.

De watergeuzen maakten veel liedjes. Ze maakten teksten op bekende liedjes. Wist je dat het Wilhelmus ook een geuzenlied is? Daarin wordt Willem van Oranje als een held neergezet. Dat vonden de Spanjaarden natuurlijk erg vervelend om te horen.

Luister het Wilhelmus op [YouTube](#).